پښتو متلونه يا د اولنو خبري

الف:

ـ ابا اوبو يو وړ ، ويل ابا څه کوې چه غاړي غرونه ئې يو وړه.
ـ ابا مه ګورى ، خورجين ئې ګورى.
ـ اتڼه وران سې چه امرالدين دي نارې کوي.
ـ اختر پټ مېړه نه دى.
ـ آخير عمر د خوارئ دى.
ـ ادب له بې ادبه زده کيږي.
ـ ادب له زخمه اخيستل کيږي.
ـ آدم خان دي په خيال ګوروان درغلى دى.
ـ ارزانه بې علته نه وي ګران بې حکمته.
ـ ارمان چي وروستى عقل لومړى واى.
ـ آره آره يوم پر غاړه.
ـ اړه په اړه خلاصيږي.
ـ ازمويلى څوک نه ازمويى.
ـ ازميښت اول په کال وتلين و ، اوس دم په دمه دى) . تلين دسالګرى په معنى دى(
ـ آسان ئې نالول چونګوښو هم پښې پورته کړې.
ـ آسمان ليري ، ځمکه سخته.
ـ آسمان چي ټيټيږي ، دومره نه اوريږي .
ـ آسمان چي وريځي ښوروي باران به وکي ، کونډه چي سترګي توروي مېړه به وکي.
ـ آس ششنى ، خر رايي ، عاتره نوري بلاوي وايي.
ـ آس که ټکنى دى ميدان لنډ دى.
ـ آس ئې و هغو ته ورکړ چي د تانګ د ټرلونه وه .
ـ آس ئې په سوو ګټي ، مړونه ئې په خولو ګټي.
ـ آس دبله ، غمچينه د ځنګله چي دى ئې تيز نه کړي نو بې څوک تيزوي.
ـ اشه ښه ده که ګله ؟ مه يوه وينى مه بله.
ـ اشه اشه بابا اشه ، قاضي غلام غوندي مريى لرې.
ـ اصيل په ګدله کي ، کم اصل په ګزبره کي.

ـ اصيل ته اشارت ، کم اصل ته لغت.
ـ اصيل خطا نه لري ، کم اصل وفا نه لري.
ـ اصيل خوري نه خاوري کيږي.
ـ اصيل کوټور ، کم اصل ځيږور .
ـ اصيل په جنډه کالو کي هم معلوميږي.
ـ اصيله ځان دي کچه کی ، چي پرتوګ دي الچه کی.
ـ اصيل نه ورکيږي.
ـ اصيل بې بها وي ، کم اصل بې بها وي.
ـ آغا کور نسته د بي بي څخه بېره نسته.
ـ الم نشرح هغه الم نشرح ده ، خوله د ملا عثمان غواړي.
ـ اګر و اګر سره ورته دي.
ـ امانت مځکه نه خيانتو ي.
ـ آموخته خور بلا خور.
ـ آموخته خور ښه دی که ميراث خور ؟ ويل اموخته خور.
ـ امير ئې ورکوي ، شېخ مير ئې نه ورکوي.
ـ انا مړه سول ـ تبه ئې وشلېده.
ـ انسان تابع د احسان دي .
ـ انسان تر کاڼي سخت تر ګل نازک دی.
ـ انسان نه دی ، هغه چي د حيوان څخه ګيله کوي.
ـ اوبو اخيستی زګ ته لاس اچوي.
ـ اوبه په ډانګ نه بېليږي.
ـ اوبه چي تر سر تېري سي څه يو نيزه څه دوې.
ـ اوبه چي تر غاړ ي ورسيږي ، زوی تر پښو لاندي کيږي.
ـ اوبه په کمزوري ورخ ماتيږي.
ـ اوبه د سر دپاله خړيږي.
ـ اورته خپل او پردی يو دی .
ـ اوربشي څه په ځمکه کي څه په جوال کي ؟.
ـ اوربشي که سل منه دروپۍ شي ، دخره پکښي يو لپه ده.
ـ اور له خپلي لمني بليږي.
ـ اور او اوبه نه سره يوځای کيږي.
ـ اور او پنبه نه سره يو ځای کيږي .

ـ اوړه په اوړه ، منت ئې پر څه ؟ .
ـ اوړه يو موټ نه لري ، تنور ئې پر بام جوړ کړی.
ـ اوړه ئې د ميچني ، زامن ئې د چخني.
ـ اوړه ئې يو ـت نشته شل ئې تنورنه دي .
ـ اوسپنه په اوسپنه ماتيږي ږ
ـ اوس دي ويښی کړې چي د ماشو پر وړ دي وخوړ.
ـ اوښان سره کارېدله ګېډړه هم ځغاسته چي بې پرسي ده.
ـ اوښان نه ژاړي بارونه ژاړي.
ـ اوښ په غلبېل نه دريږي.
٦٧ـ اوښ په خپلو متيازو کي ګوډيږي.
ـ اوښ په سر باری نه درنيږي.
ـ اوښ تر پله لاندي نه سي پوټېدلای.
ـ اوښ ته ئې ويل الغبندي وکه ، ده ويل په کمو لاسو.
ـ اوښه ، هر څه دي بې هوښه .
ـ اوښ ته ئې ويل! لوړ دي خوښ دي که ځوړ ؟ ده ويل دريم ئې هم بد دی چي ختې دي.
ـ اوښ ته ئې ويل لوبي وکه ، ده جړونګان له بېخه وکښه.
ـ اوښ ته ئې ويل دا مغزی دي ولي کوږ دی ؟ ده ويل کم ځای مي سم دی.
ـ اوښ دي اوسار کړ نو دي پلار کړ ـ اوښ چي ئې نته کی نو ئې اور ته کی
.
ـ اوښ چي لوي بار وړي خوارک ئې ځوز دی.
ـ اوګره په تلوار نه سړيږي.
ـ اوګره ځيني توې سوله ، ويل په نصيب مي نه وه.
ـ اول اتام پسې کلام.
ـ اول ځان پسې جهان.
ـ اول حق د ګاونډي دی.
ـ اول زده کړه ، بيا کوزده کړه.
ـ اول سلام پسې کلام.
ـ اول کوه احتياط ، اوستری مه کوه پسات.
ـ اول مړانه په سيالي وه ، اوس سپيتانه په سيالي ده.
ـ اول مي نه خوړی هزارسلاخي ، اوس دخوارپلاومحتاج يم . (هزارسلاخي

یو ډول ډوډۍ ده چي وېشلې هم بولي(
ـ ایلچي ته نه بند شته نه زندان

ـ اوښ په بډه نه وهل کېږي .
ـ اختر څهٔ پټ مېږهٔ نه دی چې تېر به شي .
ـ اول ځان پسې جهان .
ـ اوبهٔ په ډانګ نه بېلېږي.
ـ ازمویلی بیا مه ازمویه .
ـ اوښ لیدلی ، نه لیولی .
ـ انسان له ختا سره ملګری دی .
ـ اور ته خپل او پردی یو دی.
ـ اول زده کړه ،بیا کوزده کړه
ـ اوبهٔ هم د لوښي پر مخ ښکلې کېږي .
ـ اور ته راغلی د کور ښښتن شو.

ب:
ـ بابا حلاله ، پوخۍ مه حلاله.
ـ بابا دي خدای وبخښي مګر د سهار په لمانځه کي سُست و.
ـ بابا ګیلې کوي ، ادې پېرې کوي.
ـ پاچهان چي د اوګرې پېروی خوري وس ئې رسیږي.
ـ پاچهي پاچهانو لره ښايي ، لويي خدای (ج) لره.
ـ باران پر تېر اوسو ، خره ئې د لړمو ړي يو وړه.
ـ بارونه ئې تړل ، اوښانو ژړل.
ـ بار ئې په شا نه شو وړای ، یو لرګی ئې بل پر کښېیود.
ـ باغ که باغوان لري ، چغال هم خدای لري.
ـ باغ که خرابوې ، الو پکښي ږده.
ـ باغ چي پوخ سي باغوان کوږ سي.
ـ بام ئې لوړ ، کور بې ډګر.
ـ بخت چي کوټه سي پاچهان ټکري خوري.
ـ بخت په ټنده دی نه په منډه.

ـ بد بانجڼ افت نه لري.
ـ بد په بلا اخته ښه دی.
ـ بد په سلام نه ورکيږي.
ـ بد تربور په بد ځای کي په کاريږي.
ـ بد مه راسره کوه ښه دي نه غواړمه.
ـ بد مه کوه بد به نه ويني!
ـ بده ماندينه تنگه موچڼه ده.
ـ بدی چي نه کړای بدي چاري ، بدی به چا واژه پر لاري.
ـ برج دي تر اسمانه ، سپي دي له لوړي مري.
ـ برخي ټولي ازلي دي نه په زور نه په سيالي دي.
ـ برخي وبېشه مړونه گوره.
ـ بزه په خپل ښکر نه درنيږي.
ـ بشره د انسان خوی د شيطان.
ـ بلا بيده ښه وي نه ويښه.
ـ بلا د هغه پاځي، چي ئې گړنگ په برېتو ځاځي.
ـ بلا پر بلا واوښته . بلا يو څه لاندي واوښته.
ـ بل ته کوهي مه کينه ، چي خپله پکښي لوېږې.
ـ بلخه بې تميزه ، لالی راغی بې کميسه.
ـ بللي خور ولي.
ـ بل من چپه شو.
ـ بنده اريان خدای پر مهربان.
ـ بنده راسه د خدای خپل سه ، لکه پر ځان داسي پر بل سه.
ـ بنده چي داد کي نو بې ياد کي ، الله چي ياد کي نو بې ښاد کي.
ـ بنده ليري موښلولي ، مرگ لار ورته نيولي.
ـ بنده و خپل عمل.
ـ بنده وټړل بارونه ، خدای کوله خپل کارونه.
ـ بوچ د اختر خلاص دی.
ـ بې دولتي د نفغقه خيژي.
ـ بيده بل بيده نسي ويښولای.
ـ بې زحمته راحت نشته
ـ بېزاره دي له خيره يم ، سپي دي در گرځوه.

- بيزی په بد راضي.
- بې ښځي سړی ښه دی نه په کور کي همېش جنګ.
- بيعقل ته ئې ويل چي ونه دي په کونه کي شنه سول ، ده ويل ښه دی تر سيوري لاندي بې ناست يم
- بې عقل دونه په بل نه کوي لکه په ځان.
- بې ګودره کي ګيډېړي ، خود بې سين وړي.
- بې ما دي شل نه کړه

- بې چرګه به هم سباشي .
- بازخانه له بازه نه خالي کيږي .
- بې عمله علم ،د بې مېوې ونې پۀ څېر وي .
- بې قامه مقام نسته.
- بې وسي دؤسي نه ده .
- بخت يا پۀ کمڅۍ دی يا پۀ کوټۍ .
- برج مې جوړاوۀ ، را څه کدانه سوه .
- بې زحمته راحت نسته.

پ:
- پاړوګر د مار د لاسه مري.
- پاک اوسه بې باک اوسه.
- پټه خوله د مرکې ليوه دی.
- پر اخند ښوروا ډيره ده.
- پخوا له پخوا سره ولاړ.
- پر پچه وخوت کشمير ئې وليد.
- پر پوست سيکه نه وهل کيږي.
- پر خره يوه لپه اوربشي ډيري دي.
- پر خره سپور دی خر ئې ورک دی.
- پردی خر په شا زور ور دی.
- پردی اور تر واوري سوړ دی.
- پردی زوی نه زوی کيږي.
- پردی سپی په ډوډۍ خپل.

- پردی کټ تر نيمو شپو وي.
- پردی جنګ نيم اختر دی.
- پردی غم تر واوري سوړ دی.
- پردۍ پڼه پر پښه معلومه ده.
- پردۍ ښې نيمه خوا دي.
- پردۍ مور نه مور کيږي.
- پر سپي هډوکي ډير دي.
- پر سر دي مي زړوکی وي ، تر مخ دي زلمی وي.
- پر ښو تلوار پر بدو تأمل.
- پر غوولي کس سندري وايي.
- پر کورنګ نيمن دانه ډيره ده.
- پر کور خواري خوړلي ښه دي ، نه د هنجي کُرت او غوړي.
- پر ګازره نه يم پر خرپ ئې يم.
- پر لڅه خبټه ئې ملا تړلې ده.
- پر لوړه وخيژه څار وکړه ، خلک چي کړي هغه کار وکړه.
- پر ملا ئې لمبول دي بخښنه ئې پر خدای ده.
- پر نور څه انا نه سوم ، پر خوشاو زه انا يم.
- پر هغه د يخدای ميلمه که چي مېلمه ئې نه وي ليدلی.
- پر يوه باندي چي دوه شي ، ړنا ورځ ورباندي شپه شي.
- پړ مي که ، مړ مي که.
- پړ هم يوه وراشه لري.
- پزپرېکړي که شرم درلودای ، د چړې نوم به ئې نه اخيست.
- پسرلی دی ځان اګا ه که ، ځان ته ژړه غوا پيدا که.
- پيشي به د اوړو جوړه کړم ، ميو به څوک کوي.
- پيشي ته دي خدای وزر نه ورکوي ، کې ور کی نو د چغوکو تخم به وباسي
.
- پښتون نه دی چي د نوک جواب سوک ورنه کړي.
- پښتون له غيرته ځان اور ته اچوي.
- پښو پښو ارمان کارۍ غالی ده.
- پښې هلته ځي چي زړه ځي ،
- پک تر پک پوري ، نو نه چي ماغزه ئې ښکاره وي.

- پک نه پر سر تار لري، نه په غوړو کار لري.
- پکه نه سر لري نه ئې په چا اويي.
- پکي سر په خيال کی ، چي مېړه ئې شاباز خان دی.
- پلار دي سپړو مړ کړ که پلو ؟ ول څه ئې کوم زما د ښې ووت که سپړو مړ کړ که پلو.
- پند ئې مه ګوره، ايمان ئې ګوره.
- پنځه ګوتي سره يو نه دي.
- پنځه ګوتي په خوله نه ننوزي.
- پور پر غاړه ، مېړ مرداره.
- پور د بدو برخه ده.
- پور چي تر سلو تېر شو ، وچه مه خوره.
- پوره ! ورک دي کړه دوه کوره.
- پوه سړی تر خپلي کمبلي پښې نه تېروي.
- په اوبو څوک نه چاغيږي.
- په بازيو کي تل بنګړي ماتيږي.
- په باغ کي الو غيم ، په کلي کي بلرغو.
- په بدلو څوک نه لويږي.
- په بل وطن کي د ښو کښت کوه تېرېږه.
- په پردي کور کي سل مېلمانه هيڅ نه دي.
- په پردي پرتاګه ځان نه پوتېږي.
- په پردې وطن کي .... واچواه ترې تېر شه.
- په تياره کي خپل سپوری هم نه ښکاريږي.
- په تېر پسي ترتاب نسته.
- په تېرو اوبو پسي چا کره ((يوم)) نه وي وړی.
- په ټول بابې يو لوړ.
- په جار جار دي مي ښه نسته ، ګېډه مي مړه که.
- په جنګ کي يو ګام د سلو کالو لاره ده.
- په ځنګله ئې و زېږوه ، په بازار کي ئې لوی که.
- په څاڅکي څاڅکي ډنډ جوړيږي.
- په خپلو خپل ، په پردو پردی.
- په خپله کوڅه کي سپی هم زمری وي.

- په خره ئې وس نه رسیده پر پالانه ئې راواچول.
- په خندا پسې ژړا ده ، په ژړا پسې خندا ده.
- په خواره ځمکه کې هر واښه شین کیږي.
- په خوله خوږ ، په کونه کوږ.
- په خوله لااله ، په زړه غلا.
- په دوبې چېري وې چې په ژمي سېوري کوې.
- په دنیا باور مه کوه ، ګاهي لوږ ده ګاهي ځوږ.
- په درنو دروند په سپکو سپک.
- په ډیری کې خوره ، په لږ کې وېشه.
- په ډیرو لیوني خوشحاله د ي.
- په رنګ ښایسته ، په عمل خواره خسته.
- په ړندیانو کې چپک اغا دی.
- په زحمت پسې راحت دی.
- په زهیرو زړو ګوتي مه واهه .
- په ژرنده کې دي شپه شه د زوم کره دي مه شه.
- په سات کې تل خوابدي پیښیږي.
- په سپکو سپکتیا ، په درنو ددروند تیا.
- په سپین سر ، مزل پر سر.
- په سپي زوی ، تل پلار ښکنځلی وي.
- په سترې مشي د چا څه شي ، زړه ئې ښه سي.
- په سترګو ګوري ، په زوی لوړي.
- په سړو کې توپیر دی ، څوک لعل دی څوک کوټ کانی.
- په سلو وهلی ښه دی ، نه په یوه پېر.
- په شلومبو که چاغېدلای ، غړکه به چاغه سوې وای.
- په شیدو سوی مستې پوکي.
- په شمله دي شوم غلطه ، کور ته چې دي راغلم یوه اوښه بله کته.
- په ښادې دي ښاده نه شوم ، په غم دي تور تلبه وسو م.
- په ښه پردې خپلیږي ، ابراهیم د بدو چاري کړي خپل ئې پردي کړل.
- په غرمو ئې وګټه ړ په سیوري ئې وخوره.
- په غرمه کې اور بلیږي . سورنا چې ورته رقصیږي.
- په غم پسې ښادي ده.

- په غمو کي د انا غم غيم.
- په غوجل کي چي يوه ومېږله ، رنګ ئې د ټولو بد کړ.
- په کام پسي ناکام دی .
- په کډۆ کي ئې ډېره اچولې ده.
- په کولمو کی ئې خواړه وچ ، خبري د غورمچ . (الغوچ(
- په کور کي يو ټک دارو نه لري ، پر ځان ئې نوم غمباره ايښی دی.
- په کور کي نه کوک نه پياز ، اروړی د وازګو.
- په ګرځېدو نه مري ، په کښېنستو مري.
- په ګورم کي ئې غوا نه درلوده ، د ګوروان سر ئې مات کړ.
- په ګوړه ويلو سره خوله نه خوږيږي.
- په ګوښه کي هم ځوانان شته.
- په ګېډه کي فرزند ، نوم ئې ارجمند.
- په ګېډه مي شوتل دي ، په ملا مي توره سپر دي.
- په لنګو مېږو کي ازان وکی.
- په ما او تا چي روړ دی ، که سل واره نر سونه مو پريږدی.
- په مځکه کي سيوری نه لري ، په اسمان کي ستوری.
- په ناسته غُمبر نه کيږي.
- په نن پسي سبا سته.
- په وهلو څوک نه سميږي.
- په هر شي کي ښه او بد شته.
- په هغه دي خدای مه واهه چي وهل ئې نه وي کړي.
- په هغه وياله کي چي اوبه تللي وي بيا به راسي.
- په هندوستان کي ئې ګټي ، په جوره ګلي ئې بايلي.
- په هر غار ګوتي مه منډه ، پسات به در وسي.
- په يوه استنجاء لمونځ نه کيږي.
- په يوه چپلاخه د سلو مخ خوږيږي.
- په يوه ګل نه پسرلی کيږي .
- په يوه ځين کي دوه کسه نه ځائيږي.
- په يوه لاس کي دوه هندوانې نه اخستل کيږي.
- په يوه موزه کي دوې پښې نه ځائيږي.
- په يوه ودانه ، په دوهم ببرانه ، په دريم ډګ ډګنی.

ـ پیاز دي وي په نیاز دي وي .
ـ پیا څه کوم ، نیاز ئې څه کوم.
ـ پېټ نسته ، شرم وغره ته ختلی دی .
ـ پېري ته غزنی څه دی.
ـ پیر که خس وي ، د مُرید بس وي.
ـ پیر نه الوزي مُرید ئې الوزي.
ـ پیل که مړ سي ، یو زنګون اوبه ئې لا په نس کي دي.
ـ پیل چي ژوندی وی یو لک دی ، چي مړ سي دوه لکه دی.
ـ پیل تلی ، تلی پر پکی ودرېدی

ـ پر اوښ به سپور یې سپی به دې وخوري .
ـ پهٔ یوهٔ ګل نه پسرلی کیږي .
ـ پهٔ جنګ کلي نه کیږي .
ـ پښه خپله پڼه پېژني.
ـ پهٔ شرم دې هغه وشرمېږي ، چې پرې پوهېږي .
ـ پښې له بړستنې سره سمې غزوه .
ـ پور چې ځنډنی شي ،خوردنی شي.
ـ پهٔ یوه پڼه کې دوه پښې نه ځایېږي .
ـ پړ مې کړه ، مړ مې کړه .
ـ پهٔ شیدو سوی ، مستو ته ورپوکي .
ـ پلټونکی پیداکوونکی دی.
ـ پیاز دې وي ، پهٔ نیازدې وي .
ـ پهٔ حلوا،حلوا ویلو خلهٔ نه خوږېږي .
ـ پر ملایي لمبول دي ، بښل یې پر خدای دي.
ـ پلار ګټلې پر زوی اسانه دي .
ـ پردی کټ تر نیمې شپې وي .
ـ پهٔ پښتو کې به پښتی ماتوې .
ـ پهٔ منده نه . پهٔ تنده ده.
ـ پټکی چې له سره ولوېږي ، او پر وږو تم شي هم نه دی لوېدلی .
ـ پهٔ خنزیرانو کې هغه ښهٔ لا کوم وي ؟

ـ پۀ تيارۀ کې هرڅوک ډارېږي ، څوک نارې وهي ،څوک يې نه !
ـ پز پرې کړي که شرم لرلای ، دچړې نوم به يي نه اخيست.

ت:
ـ تارو وخوړه کهی ، که ئې دا کهی په زړه وه بيا به نه ځي په غدی.
ـ تارو يو مرغه دی ، چي چا ونيو د هغه دی.
ـ تازيان چي هوسۍ وهي د هغو خولې توري وي.
ـ تازي چي تر تازي پاته شو لکۍ ئې غوټه پرې که.
ـ تر اوبو د مخه ګاولي مه کاږه.
ـ تر باغ ئې مورۍ لو ده.
ـ تربور ته بې وروره مه سې ، ورور ته بې زويه ، پلار ته بې موره.
ـ تر بېکاري ، بېګاري ښه ده.
ـ تر بې عقل خپل ، هوښيار دښمن ښه دی.
ـ تر بېکاره کښېنستل لور زېږول ښه دي.
ـ تر پردي زوی خپله لور ښه ده.
ـ تر پښو لاندي مځکه مه ګوره ، ليري واټن ګوره.
ـ تر تياره برخه مه تېرېږه.
ـ تر خوښ نس را پېښ.
ـ تر خوړلي لا اميد ښه دی.
ـ تر دې ئې تېر ، هغه نور ئې ستا ګنډهير.
ـ تر رمې ئې سپي ډېر دي.
ـ تر زرين پوښه پياده ، د غوايي سپور ښه دی.
ـ تر سړه ګټه ترت تاوان ښه دی ږ
ـ تر کورني سړي ، ګښته خر ښه دی.
ـ تر شير ئې په ښوروا خوشحاله دی.
ـ تر مز ئې شکردانه ډيره ده.
ـ تر مړه زمري ، ژوندی ګېدړ ښه دی.
ـ تر مور او پلار خوږې ، راکښېنه که ورجي غوښي خورې . (مراد د مخاطب څخه ماندينه ده(
ـ تر ناپوه دوست ، هوښيار دوښمن ښه دی.
ـ تر نکه ئې وپوهېدې؟ ډير دي.

ـ تر ورخ چي اوبه تېري شي ، بېرته نه را ګرځي.
ـ ترور نيمه مور.
ـ تروری تروری ، مور به سره جوړ سو ستا ئې پاته مخ توری .
ـ تر وېش ئې په چور خوشحاله دي.
ـ ترياکي دوه په ايکي.
ـ تر يوې خرما دوې وڅکي ښې دي.
ـ ترهېدلی خو ترهېدلی دی ، نو ښه پسي چغي که.
ـ تږی په خوب اوبه ويني.
ـ تږی سپی ئې پر کور نه اوبيږي.
ـ تشه لاسه دښمن مي ته ئې.
ـ تښتي له سېرلي ، غول کړي په زمري.
ـ توبه د مړو خالي ده . (توبه ، د يو علاقې نوم دی د قندهار په جنوبي سرحد کي(
ـ توپکه مه د ي خوله سه ، مه دي کونه.
ـ تو ، په شونډانو کيږي.
ـ توتکۍ وای بې ازاره ده ، ويل د ځمکي د چنجيانو وپوښته.
ـ تور په توره شپه اخله ، چي سور وينې سين مه اخله . (مراد ځيني غوا يا غوايي دی دا د بزګرو متل دی(
ـ تور د تور دی ، ژير د نجنو دی.
ـ تور سپی د اوزګړي په بيه خرڅيږي.
ـ توره کښلې ، کونه کښلې.
ـ توره په اصيل والي غوڅه کوي.
ـ توري نور ځوانان وهي ،منصب سدو وخوړی.
ـ توري چرګي سپيني هګۍ اچوي.
ـ توزنه هيله د خدای د کرمه وتلی ده.
ـ توکل نر دی ړ اندېښنه ښځه.
ـ توکلي ناړي خولې ته بېرته نه اخيستل کيږي.
ـ ته څه سخندر سخندر لرې ، چه نه اورې نارې.
ـ ته ښه سړی ئې د پلار دي دامانه کړی.
ـ ته کښېنته سه ، آس ماته راکه.
۷ـ ته مي بزې واهه ، زه به دي روژې واهم.

ـ ته هم اسيوان زه هم اسيوان ، ته واماته واغزل ووايه.
ـ تبغ په جوهر خوارک کوي

ـ توکلي ناړې ببرته نه اخيستې کيږي .
ـ تماشبين د ښسې منځ وولي .
ـ تور بانجان بلا نه وهي .
ـ تر چاړۀ لاندې هم ساه سته.
ـ تر ورخ تېرې اوبۀ ببرته نه راګرځي .
ـ تيرۀ راځي ،راځي دخوار پر سر لګيږي .
ـ تۀ زما دارو ، او زۀ ستا دارو!
ـ تر بې عقله دوست هوښيار دښمن ښۀ دى .
ـ تورۀ وکړه ، توره پخپله چغې وهي !
ـ تربور مړ کړه ، لمر ته يي مه اچوه .
ـ تربور مړ ګڼه ،پړ يې مه ګڼه .
ـ تقدير پۀ تدبير نه بدليږي .
ـ تر وزګار بېګار ښۀ دى .
ـ تر وژلي ورور پرې ايښې ګومل ښه ده.

ټ:
ـ ټر ټر دادي خاني ده ، خوراک دي نالبکی ده ، ستاګوز ته ارباني ده .(ګوز څه مراد کبر او لوی خبري دي(
ـ ټمبه ته يو باد هم غنيمت دی.

ج:
ـ جار دي سم ګوته درووړم.
ـ جار دي سم روپۍ ، چي هم سپر ئې هم ګدئ.
ـ جت مي تک تور ، نه ئې عيب سته نه پيغور.
ـ جع پر غاړه او جغ غواړه.
ـ جفا مرګی ښه ده ، نه بې اتفاقي.
ـ جنګ په وسله ، ننګ په غله.
ـ جنګ پر خاوره ښه دی ، نه پر شېدياره.

ـ جنګ پر شیدیاره ښه دی ، نه پر خاره.
ـ جنګ جنګي کوي ، ننګ ننګي.
ـ جنګ چي نه کوې ډېره لو اخله.
ـ جنګ سوړ سو ، میری تود شو.
ـ جولا سوی نه ئې ، بیا نېچې غلا کوې.

ځ:
ـ ځیراغ چي ئې په کور کي لګیږي و صحرا ته څه حاجت دی.
ـ ځمځه په ځان غره سوه ، چي په دې اوګړه سړه سوه.
ـ ځنګه وي هغه سیاه بخته ، چي ځلویښت ورځي نه وي نیک بخته.
ـ ځوری څه په ځنګ څه په نس.
ـ ځوک چي لاس درپوري بند کي مه ئې غوځه وه.
ـ چوک چي بیده وي ، مېښه به ئې نرګټی زېږوي.
ـ ځوک مه واهه په ګوته ، تابه نه ولي په لوټه.
ـ ځوک وائې چي زما د غړیکي خوند بد دی.
ـ ځوک وائې څه وخورم ، ځوک وائې په چائې وخورم.
ـ ځونه چي خرګی ، هغو نه ئې بارګی.
ـ ځو ئې ونه شاربې کوچي نه کوي.
ـ څه توره تېره وه ، چه انا ورسته وه.
ـ څه خوره ، چه پرېږده.
ـ څه چي په کټو کي وه ، هغه په ځمځۍ کي ښکاري.
ـ څه دي کول ،چي پلار او نیکه دي کول.
ـ څه راوړه ، څه به یوسې.
ـ څه زه بد وم ، څه دښمنانو لاس راپسي تکوهل.
ـ څه ژرنده پڅه وه ، څه غنم لانده وه.
ـ څه لاس تر مینځ ، څه غر.
ـ څې کوې ، چي نې کوې

ـ ځلاکه مرغۍ پۀ غبرګو پښو نښلي .
ـ څۀ چې کرې هغه به رېبې .
ـ څۀ غنم لاندۀ وو څۀ ژرنده پڅه.

ځ :
ـ ځان دي وخوری نوکری ، چي په لړ و ډېر لری.
ـ ځان ته ښه وائي ښه نه کړي ، داڅه وائې دا څه کړي.
ـ ځانه ! خپله ځانه. !
ـ ځنګل چي اور اخلي ړ وچ او لانده ګرد ه اور اخلي.
ـ ځوان پر غړي زوړ پر لري

ـ ځان ساتلی ښهٔ دی ، دښمن وژلی ښهٔ دی.
ـ ځمکه هغه سوځي چې اور پرې بلېږي.

ح:
ـ حیادار حیا کوله ، بې حیا ویل زما څه بېرېږي.
ـ حال منصور وایه چي سر ئې په دار شو .

چ :
ـ چا په کلي کي نه پرېښو، ده ویل اس مو د ملک کره وتړی.
ـ چا په ورا کي نه پرښو . ده ویل د مخ اوښ زما دی.
ـ چاپه قافله کي نه پرېښو، ده ویل د مخ اوښ زما دی .
ـ چاړه چي د سرو زرو سي ، څو ئې په نس کي نه و هي.
ـ چا مونده ، ما مونده.
ـ چرت ئې واهه خورجین ئې بایلو.
ـ چرسي زوی نه زوی ، تاریاکي دوه په ایکي.
ـ چرګ په تالي کي ګوره .
ـ چرګ دی یم حلالوه مي مه.
ـ چرګ پر ډیران مه ګور ه ، پر کاسه ئې ګوره.
ـ چرګ چي غټېږ ي ، کونه ئې تنګیږي.
ـ چرګ چي ځوان شي پر بام ورو ورو ځي.
ـ چرګ پر پردیو غوړو مست وي .
ـ چرګه مي ناجوړه ده بهانه مي ورته جوړه دي.
ـ چرګه چي ببره شي ، دا هم بد جناور نه دی.

- چرګ د مالګي په څکلو څه پوهیږي.
- چغال ته الو نه رسیده ویل دا تروه دي ، چغال پر نعمت شکر کښه چرګ ئې د خولې ووت.
- چه اړ سې ، و خره ته وای بابا.
- چي اوبه وي تېمم ته څه حاجت دی ؟.
- چي اوسې په خوی به د هغو سې .
- چي بابا ژوندی و ، د ادې په لاس کودی وو.
- چي بابا ژوندی و ، هلته ادې ادې وه ؟.
- چي ایمان وي مرګ څه دی.
- چي باد نه وي ونې نه ښوري.
- چي باجوړ دي نه وي خوړلی ، بد مه پر وایه.
- چي باد وي د پاسه ، باران ئې سم دلاسه.
- چي باد ئې وي د کښې ، وریځې ځغلي لکه بزې.
- چي بابړ ئې زما په کتاب پړ ئې.
- چي بخت ئې تور سي دښمن ئې د پلار کور سي.
- چي بد ګرځي ، بد په پرزي.
- چي بد کوي ، بد به مومي.
- چي بد غواړي ، پر بدو به واوړي.
- چي بې ملو ځي ، تور ما بې پر اوږو ځي.
- چي فال ګورم ښه راځي ، چي یار ګورم نه راځي.
- چي درانه بارونه وړي ، خوراک ئې ځوز دی.
- چي اومه کاکونه خوري ، خوراک ئې ګوز دی.
- چي پردئ لور ته ئې طمع سي ، یو من غوښه ئې کمه سي.
- چي پر لوړه ګرځي ، پر ژوره پرزي.
- چي پر کوي منډک دي ، یووې ، نودی په غووې.
- چي پلار ئې وز نه وي ویشتلی ، مور ئې غوز نه وي ویشتلی.
- چي پوڅی خورې ، متار به سهی.
- چي په جنګ کي .... غوړي ، نوم ئې سدو دی.
- چي په ځان کي ویني ، په جهان کي ویني.
- چي په پټه وي ، په ښکاره لنګیږي.
- چي په ناز لویږي ، په زیار زړیږي.

- چي په خره دي کار نه وي ، اشه مه ورته وایه.
- چي په خپله ئې وخورې غول به سي ، چي بل ته ئې ورکې ګل به سي.
- چي په مرګ ئې ونیسې ، په تبه به راضي شي.
- چي مېلمه ئې سوړسک خوري ، کوربه به څه خوري ؟.
- چي په ډېر ئې واخلې ، په لږ ئې مه خرڅوه.
- چي په ډله کي دوست نه وي ، مه پکښي کښېنه.
- چي په ډېر حرص ئې غواړي ، هغه کم خوري.
- چي په زور ورسره نه وي برابر، د هغو د څنګه نه کښېني زړه ور.
- چي په کور کي غوړي مومي ، لیونی به غرو ته درومي .
- چي په نیمه شپه بېدار ئې ، که غل ئې زما یار ئې.
- چي پیلان کوي ، پیلخانې به هم کوي.
- چي پیلان لرې ، دروازه به لوړ ي ایږدې.
- چي تا وکړل ، ما وریبل.
- چي تر ملکه دي کړه ، نو دي ورکه کړه.
- چي ته راځې له هلکه ، زه په څلور مړونه وکم.
- چي تیار وي ، هغه یار وي.
- چي تېرسو ، هغه هېر سو.
- چي چرګ نه و ، آذان چا کاوه.
- چي چنګښي وای کور_ نرکی وای مقر.
- چي چنګښي وای غار ، ترکی وای کندهار.
- چي څوک دي ونه پوښتي مه ګډېږه.
- چي څه درپوري وینم ، ګوړي غوندي دي وینم، چي څه نه درپوري وینم ، هرګز دي نه وینم.
- چي ځوان وم د هري چټي یار وم ، چي زوړ سوم د خواري خواري پروړ سوم.
- چي حیا مي ځني نسي څه بلا مي ورته نسي.
- چي حج حج لرې ، یوخت به حاجي سې.
- چي خان ئې په یاران ئې ، چي یاران نه وي توري خاوري د بیابان ئې.
- چي خاوند ئې لېټۍ خوري د سپو بې څه احوال وي ؟ .
- چي خبر سي بې اثر ، ترینه پټه خوله بهتر.
- چي خدای ئې ورکوي ، پټل ئې یار دی.

- چي خدای کوي ، هغه به وسي.
- چي خر نه لري ، خر نه ارزي.
- چي د اختر کالي دي دادي ، د لو دا به دي کم وي ؟.
- چي د هلکه وفا غواړې ، لکه د خره چي کیمیا غواړی.
- چي د بنګو بټل زدوئی ، اخیر به بنګي سي.
- چي د بل مور بوره وي ، ستا به هم بوره کي.
- چي د جان سي تر سر تېره ، خدای دي نه کي دا نا بوده دنیا ډیره.
- چي د ګېډري په جنګ وزې ، تایه د زمري نیسه.
- چي د ملا غواړی ، خدای دې نغاړی ، چي و ملا ورکي خدای دي ورکي .
- چي در ئې نه کړم ، ازار دي پر څه کړم ؟.
- چي درومې څه به مومې.
- چي دود نه وي هلته سود نه وي.
- چي د ړندو پر کوڅه راسې ، پر یوه سترګه لاس ایږده.
- چي دي نه وي دردمونده . در به نسي پر تنګسه:
- چي ډب نه و یادب نه وي.
- چي ډول دي وي په څنګ ، دوهلو دي څه ننګ.
- چي ډیر وایي . لږ خیژي.
- چي ډیری سي ، مرداری سي.
- چي راځي د بل د کوره ، پرتابه شپه سي تکه توره.
- چي زر وي . زاری د کمه ده ؟.
- چي زړه خوږیږي ، له ړندو سترګو هم اوښکي راځي.
- چي زما پر مینه نه وي ، هغه واړه ښه سړي وي.
- چي زما په ډوډۍ مست سي ، هغه زما دمور مېړه سي.
- چي زما سره ځي ، تل به توري وڅکي خوري.
- چي زیار کاږي ، ګټي د هغو دي.
- چي ژرنده ئې ګرځي ، بلا ئې پرځي.
- چي ژوندی وم ښه مي غواړه ، چي مړ سوم مه راپسي ژاړه.
- چي سپی د دنیا نه سي ، ددنیا خاوند به نه سي.
- چي ستا د کوره راځي ، په غلبیل کي دي راځي.
- چي سترۍ نه سی ، موړ به نه سی.
- چي سر وي خولۍ ډیري دي .

- چي سر دي نه خوږيږي داغ مه پرايږده.
- چي سره ونه مېږې ، سره به ونه ګټې.
- چي سوی تر پلو ده ، تازي ته غول ورغله.
- چي شپه ئې ترمينځ وي د هغي ببلا مه بېربېږه.
- چي شل ګله ورکې ، درې ګله ورنه کې ، ګل بې نه کې . (ددې څخه مطب ښځه ده(
- چي ښه هلته دي شپه .
- چي طلب ئې کوې پرېپښ به سې.
- چي عقل نه لري ، پر کور بې تل غم وي.
- چي علي درسره مل وي خطر نسته.
- چي غل نه ئې د پاچا مه بېربېږه.
- چي غل نه تښتي ، مل دي وتښتي.
- چي غواړې ئې ، پروا بې وړې.
- چي غوټه په لاس خلاصيږي ، حاجت غاښ ته نشته.
- چي غورځي هغه پرزي.
- چي کوچنی وي پر پښو ځي ، چي لوی سي پر اوږو ځي.
- چي کوچنی ونه ژاړي ، مور تی نه ورکوي.
- چي کرې هغه به رېبې.
- چي کلی په نامه لري ، يو خوی تر نور ښه لري.
- چي کور پر غره لري ، هم نوي هم زاړه لري.
- چي ګړنګ مي ځځېده ، چي خدای راکړي ستا ئې څه ؟.
- چي لری دی لری ئې ، لړی دی لړی ئې.
- چي لږ خوري هغه تل خوري ، چي ډيره خوري هغه ګنډير خوري.
- چي لو کونه وينې ځني ځغله.
- چي لوی غاپي ، کوچنی تراپي.
- چي له مازيږي ، بلا زيږي.
- چي له خدايه پټه نوي ، د بندګانو ئې ولي پټوې.
- چي د ياره وائې ، دځانه وايي.
- چي مربی لری ، مربا خوره.
- چي مړونه وي هلته کورنه وي.
- چي مړ سو هغه پړ سو.

- چي مشر ئې ساوڼ وي ، لښکر ئې ګوزاوڼ وي.
- چي مشر ئې وي سپی ، د کشر ئې څه کمی.
- چي مشر ئې غمبر وي ، اختر بې ماذيګر وي.
- چي ملا وائې هغه کوه ، چي ملا کوي هغه مه کو ه.
- چي مور دي نه وي په پلرګنی ، ورې ولي ځې ليونی.
- چي مور لري ادکه ، په صفت به ئې واده که.
- چي مور ئې بتياري وي ، زوی ئې نه فتح خان کيږي.
- چي مور مړه سي ، پلار پلندر سي.
- چي مېښه زهيره وي ، کټې ئې واهه.
- چي نغده دي وليدل څنګه دي وخندل.
- چي نه کوي حبيب ، څه به وکي خوار طبيب.
- چي نه کار په هغه دي څه کار ؟.
- چي نه دي وي د موره داسي مه وايه چي وروره.
- چي نه خوری د باغه ، غم به ئې پر څه خوری غرمساغه.
- چي نسې تلای وابه دي خلم ، چي نه ځې څه دروکم.
- چي نه دي وي له ملا ، داسي مه وايه اغا.
- چي نه لري هلک ، هغه کور دتبې لايق.
- چي نه لري سړ ي، نه دي کورت خوري نه غوړي.
- چي نه غواړم ، هغه مه راپېښوې.
- چي نه لرې پنګه ، مه کښېنه د چا د څنګه.
- چي نه مرم لابه واورم.
- چي نه دي وي د پښته ، دهغو کسانو تښته.
- چي نه پوهيږي د هغه دوې برخي.
- چي چي نواله خوري جاناز به وهي.
- چي نه منې د يار پندونه ، لاس به نسې پر سرونه.
- چي نه ځيني خلاصيږې ، بړ بړ پر ورځه.
- چي نوای د خدای زرونه ، د هر چا پس وه خپل کورنه.
- چي واورې وايه ، چي ووينې مه وايه.
- چي وخت د ښکار سي تازي ، اسهال سي.
- چي وخت د ختمې سي ، د يتيم پزه وينې سي.
- چي وخورې د نر لغته ، داسي به کښېنې لکه اورته.

- چي ودي نه پوښتي ، مه ګډيږه.
- چي ورور ئې نه کې ، پر .... به ئې نه کې.
- چي ولاړ سې تر بلخه ، درسره ده خپله برخه.
- چي وويشت نه سي ، خبر به نه سي.
- چي وې غواړي په خوله ، نو خوري به ئې په څه ؟.
- چي هوږه ونه خوري د خولې ئې بوی نه ځي.
- چي هوس دی ، دغونه بس دی.
- چي يو لور ئې تر ملا وي ، مې ځني رغوه.
- چي ئې ياد کړې په وړکتوب ، هېربې نکړې په زوړ توب.
- چي يو واهم ، بل په رنګيږي.
- چي ئې زده کړې پر پېکی ، هير بې نه کړی پرنګښی.
- چي زده د کميس غاړه ، هغه ئې خوري په لکه غاړه.
- چي ئې زده د کميسه غاړه ، هغه بيا کله شړلې ولاړه.
- چونه انا راوبولی ، چي سر ئې په کټو کي پرې کي.
- چيري دي واهم ، چيري دي باسي.
- چيري هېډو ، چيري ګېډو ، راځه چي سره ځو.
- چيري ...... ، چيري څنګل.
- چيري چي ډنګ سي ، د ابی کودی تر څنګ سي.
- چيري کلاله ګوره ، خو خپله سياله ګوره

- چې چېرې ښه ،هورې شپه .
- چې مړ شي ، هغه پړ شي .
- چې زوړ شي ، څهٔ ترې جوړشي .
- چې درومې ،څهٔ به مومې .
- چې ښار وران شي شادوګان هم پهٔ کې لوټې وولي .
- چې مدعي له کوره نهٔ وي ، خونه يي توره نهٔ وي .
- چې اوسې پهٔ خوی به د هغو سې .
- چې نهٔ وي آدم خان ،تل به يي مري اوښان .
- چې څنګه مخ ،هماغسې څپېړه.
- چې عقل يې کم ورکړ ، تل يې غم ورکړ .
- چاړهٔ که دز رو شي هم پهٔ نس نه چوخېږي .

- چې ځې ،ځې ابازو له به راځې.
- چونګښه له ماره سره تله ، پۀ منځ دوه ځايه سوه .
- چې چېرې ډب وي ،هورې ادب وي .
- چې راشي قضا ړندې شي بينا.
- چې يارانه پۀ شفتالو شوه ، نو بيا ګرانه ده .
- چرګ دې يم خو حلالوې به مې نه .
- چې پۀ ما پسې سپره سې ، بيا زما پۀ وينو سره سې!
- چې خوب درشي بالښت نه غواړي ،چې زړۀ مئين شي ښايست نه غواړي!

خ:
- خانده خانده ، ښه کور دې اوډلی دی.
- خان صاحب ! يو تار وربښم نه خوړ ، لس زره روپۍ ئې وخوړلې.
- خاوره د خُسر د ګوره اخيستل کيږي.
- خبر د خدای لپاره ، لوړ د ورور له پاره.
- خبره تر خبرې پورې يادېږي .
- خبرې کې افغانې کوي ، نې پلار نه بې ادې کوي.
- خبرې زده که بيا ئې وکه.
- خبرې ډيرې ، سر ئې يو.
- خبرې ښې کوې . لکۍ ئې کږې کوې.
- خپل سر پہ خپله نه خريل کيږي.
- خپل عمل د لارې مل.
- خپل عېب د اوږو مېنځ دی.
- خپل که دې مړ کې ، ولمر ته دې نه غورځوي.
- خپل کور ، يا خپل ګور.
- خپل پر تنګسه په کار دی.
- خپل دا په نس ، دبل دا په وس.
- خپل بدې وژړوي ، پردی به دې وخندوي.
- خپل به ازار سي بېزاره کيږي نه.
- خپل دا مې خپله کې ، که د بل دامې هم خپله کې.
- خپل ځان د ي ساته ، بل ته مه وايه چې غله.
- خپل مال تر سترګو لاندې ښه دی.

ـ خپل وطنه ، ګل وطنه.
ـ خپل خپل ، پردی په ډیرو نارو خپل.
ـ خپل خپل وپیژنه ، پردی پردی.
ـ خپله خوله هم کلا ده ، هم بلا.
ـ خپله پښه ، خپله پڼه پیژني.
ـ خپله خوله په بل نه وچیږي.
ـ خدای د کراری مل دی.
ـ خدای د ناروا ؤ مل نه دی.
ـ خدای په ریشتیا خوښیږي.
ـ خدای دحق ملګری دی.
ـ خدای شړلی نه سمیږي.
ـ خدای وهلی د خلګو نه شرمیږي.
ـ خپله لاسه ګله لاسه.
ـ خدای د ناروا ملا نه تړي.
ـ خدای دي په هغو پوښته چي لري ئې.
ـ خدای او مړو سره وپیژانده ، خو مړونه او مړونه نه سره پیژني.
ـ خدای دي هیڅوک داسي نه که ، چي خپل درنه که د بل سپکه.
ـ خدای یو دی ، روزی ئې ډیري دي.
ـ خدای چا لیدلی نه دی پر صنع اوقدرتو ئې پیژني.
ـ خدای خبر دی ، چي تره کاپر دی.
ـ خدای او پاچا ئې راکوي ، شیخ میر ئې نه راکوي.
ـ خدایه لوی مي کې ، لویي را مه کې.
ـ خدایه لویه ! ما وساتې بې زویه.
ـ خدای وائې ته حرکت کړه ، زه به برکت کړم.
ـ خرابه ښځه د بل ده.
ـ خر پر لار که ، خپله چار که.
ـ خر پلار که ، خپله چار که.
ـ خر په پالانه نه درنیږي.
ـ خر په اته ، کوتې ئې په شپیته.
ـ خر په وهلو نه آس کیږي.
ـ خرپه غره کي بوعلی دی.

ـ خر په سبا څه خبر.
ـ خر نه دی کچر دی ، په پوري د خره سر دی.
ـ خر چي تر خره پاته شي ، غوږ ئې پريکه.
ـ خر چي پردانه مړ سي شهيد دی.
ـ خر چي تر مکې ولاړ سي هغه خر دی.
ـ خر دباره سره خوري.
ـ خر که مري ، ديګان به وړي.
ـ خر له باره ولوېدی ، دګوزو ونه لويده.
ـ خر وځان ته حيران و ، خاوند ئې بار ته.
ـ خرې موري ، خوږې موري.
ـ خر هغه دی ځل ئې نوی دی.
ـ خره ته دي خدای ښکر نه ورکوي ،که ورکي د غويو نسونه به څيري کي.
ـ خره ته ئې ويل زوی ته وشو ؟ ده ويل څه ئې کوم هغه به خپل بار وړي ، زه به خپل.
ـ خره ګله که ، بيا ګله که.
ـ خلګ په ليوني پوري خاندي ، ليونی په خلګو پوري.
ـ خوار چي خوار سي ، باک ئې نشته .عزيز کرده سړی چي خوار شي تل دي ژاړي.
ـ خړ سپی د شرموښ ورور دی.
ـ خوار په خپله خواري نه شرميږي.
ـ خوار تلتک نه درلوده ، چي پيدا ئې کړ ، تر غرمې پکښي پروت و.
ـ خوار کبرجن د خدای دښمن دی .
ـ خوار خدای کړې ، سپی چا کړې ؟.
ـ خوار سو ، د ټره ونه لويده.
ـ خوار سړی ، ابلک ئې سپی.
ـ خوار کبرجن ، زوړ زناکار خدای نه بخښي.
ـ خواره وړې ، څه به وخورې د سوي دسبزی.
ـ خواره بازاري ، هغه ته هغه خواري.
ـ خواره سې مکاري . چي هم جنګ کوې هم ژاړې.
ـ خواره کی هغه مينځه ، چي د مينځي کونه مينځي.
ـ خواره سې چرګي . چي له خياله مستک نه خورې.

ـ خواره بدي غواړم نه د ورور د مرګه.
ـ خوار هندو دی چه ایمان نه لري.
ـ خواره هغه کړې چي ګالالای شي ، بوره هغه کړې چي ژړلای شي.
ـ خواري لوي تخت به زه درکړم ، بخت دي خدای.
ـ خواري د مړو په شا ده.
ـ خواږه د رنګه خوړل کیږي.
ـ خواښي پر زوم ریږدي ، زوم پر لور ور پرېږدي.
ـ خوري تخت به زه درکړم ، بخت د ي خپل دی .
ـ خورئې د ماما د میني دښمن دی.
ـ خورې سوړ سک ټېغ د د پلاو باسې.
ـ خوږ به دي کړم ، نو نه تر ځان.
ـ خوشي خواري ، دلور په لمسي.
ـ خوله په غاښو ښایسته وي.
ـ خوله د ي خپله ، ګل په وله.
ـ خوله په ممیزو مه امخته کوه.
ـ خوله چي اموخته شي ، آس نه دی چي قبضه شي.
ـ خونه که مي وسوه دیوالونه خو ئې پاخه دي.
ـ خوند د فکرو زیات دئ ، ترخوند د بکرو . (ځیني وایي : خوند د چکر زیات تر پکر (
ـ خیراتي آس ، غاښ ئې کتل ؟.
ـ خېښي په خوښي ، سودا په رضا
ـ خواره چې مَړه سوه ،نو مړه سوه .
ـ خوار سړی ، سور یې سپی .
ـ خپله ژبه هم کلا ده ،هم بلا .
ـ خپل عمل د لارې مل.
ـ خندی دغاړې غړوندی دی .
ـ خبره کوه د خدای لپاره ، کوتک وهه د ورور لپاره .
ـ خپل عیب د ؤلي منځ ، د بل عیب د کلي منځ.
ـ خر یار کړه ، مطلب پرې بار کړه

_ ختکی چې ختکي ته وګوري ، رنګ واخلي .

ـ د :
ـ داهاړلمرته خرنشي ټینګیدی.
ـ دآهنګریوټك دزرګرسل ټکه
ـ داملوکوپه تول خرڅیږي.
ـ داوبوخرواردی په ګوته ښوریږي.
ـ داباسیندنه اوبه غواړې تږی نه یې.
ـ داوبونه کوچ اوباسي.
ـ داوښ دشاوړی ده
ـ داهاړلیوه دی
ـ دآسمان لاندې یې کوردی په دی پوردی
ـ داڅه ډوول سړی دی
ـ داسې دی چې په ژبه خلك څټي.
ـ داوړی نه شړی کیږي
ـ داور سوي په اور رغیږي .
ـ داډول اوداوټي .
ـ داغزوپه پولۍ مې شپه وه .
ـ داغزوپه لښتويې وهي.
ـ داحال دی چې دغوايي وال دی .
ـ دارې غوندې دواړوخواوته اچوه.
ـ داوښ په شاسوردی .
ـ دار هټ منګوټي دي .
ـ داجل نه مخکې مري .
ـ داګز دا میدان .
ـ داملوکوپه تول کې لاړو.
ـ دبازله ځالي بازپاڅیږي .
ـ دباران نه پاڅیددناوي لاندې کښیناست .
ـ دبوسولاندې اوبه مه تیروه.
ـ دبریښناپړق دی.
ـ دبادام په شان مې زړه سوری سوری دی .
ـ دبیزوپر هردی.

- دبل په اوړومیاشت ګوري .
- دبل په اوړويي لاس ايښی دی .
- دباران پسې پټي ګرځوي .
- دبادپه نيلي سوردی .
- دباغوان لاس ګل دی .
- دباران تورمخی دی.
- دبنوخښتن په آرامه نه وي .
- دبنوکورو ران دی.
- دپردي زوی نه خپله کړميزنه او پوواړي لوربنه ده .
- دپولۍ پړق ته ناست دی.
- دپاچاصاحب بازدی په ډيران چورګوړي نيسي.
- دپنداني قصه شوه .
- دپخلادښمن نه ځان ساته.
- دپاچانزديکت اوردی .
- دپراچه موټی دی.
- دپاسه مسئله راغله په درست جهان خوره راغله.
- دانسان مخ دخداي له نوره دی .
- دپيشودوژلوشپه ده.
- دبلي ونې سوري ته نيالګی نه غټيږي.
- دبل سوری پرې شوی.
- دبدو به بد مومي.
- دبل په غاړه چاړه تيره کوي.
- په بل خپل زور معلوموي بل دخپل ظلم وسيله او اله ګر ځوي .
- د بنګړ وباردی.
- دانااوګره ده په ځکلو خلاصه شوه.
- دټوکي نه پټاکه شوه.
- داخرت سختي خوارۍ دي.
- داوسپني نه غُل پاتيکيږي.
- دانځرګل شوې.
- داولادبد چاته نه ښکاريږي.
- دپادوان پخپله غوا نظروي.

ـ دپاسه ښه رنګين دی دننه يې زړګی خوړين دی.
ـ دپادوان ګټه په ؟.. تنکيوکوټو کې ده.
ـ داو ښ تالو دی.
ـ داوښ پل يې جوړکړ.
ـ دبې صبره دې بيخ ووځې وايي ماته يې په لمن کښې واچوه..
ـ دتورې شپې غل دی.
ـ دټيپروپه تول يې ورکړه.
ـ دجوړ و نايی دی.
ـ دجمعې مړی شو.
ـ دجولامنډه دموږي پورې وي.
ـ دجومات تنبه ده.
ـ دجوارۍ موټی دی.
ـ دجب نه اوبا سه پيسې ورباندې وخوره پټاسې
ـ دخيرپه غونډۍ ناست دی
ـ دخنداپسې ژړاشته.
ـ د خپلې کوټې واورې په بل اچوي.
ـ د خرې دومره شيدې دي چې د خپل کوټي يې کيږي
ـ د خوشحالۍ ياران ډير وي.
ـ د خيرات خوا کې ډۍ کوي.
ـ د خارې مړز دی.
ـ د خپلو سره جنګ دښيښې درز دی.
ـ د خوارې کونډې زويه خپلې روټې ژويه.
ـ دا حوض څوکاسې دی.
ـ د خوارۍ ژرنده ساتي د کبره يې مزد نه اخلي.
ـ د خره په تندي کې محراب نه وي.
ـ د خره مينه لغته ده.
ـ د خير نه مې دې توبه سپې دې کورې که.
ـ د خوږې ګوتې نه نيول کوي.
ـ د خولې نه يې اور پورته کيږي .
ـ د خوږ لاس غوندې يې د زړه پورې نيولی دی.
ـ ډير پرې قدرمن او ګران دی.

ـ د جولا د ننګورتيز شو.
ـ دخرې څټه ورکه شه دښځې ګټه ورکه شه .
ـ خپل لونه لورمه پټوه.
ـ دخوار ملا په اذان څوك کلمه نه وائي.
ـدڅادر نه پښې مه اوباسه .
ـ دڅپلۍ ګردته يې هم نه شې رسيدی.
ـ دچراغ لاندې تياره وي.
ـ دچرګې دنيولودی.
ـ دچرګ دمالګې دڅټلوسره څه دي .
ـ دچادسترګو نه خلی نه اوباسي .
ـ دچل ياري سرته نه رسيږي .
ـ ددوزخ خپسه پرې ناسته ده .
ـ ددله سپيه چې غاپې نه بوڅ خوکښينه.
ـ ددرواغو مزل لنډوي .
ـ ددرمند څخه يې ناپاکي زياته ده .
ـ ددووه به کوروي ددريم ګړي به مخ توروي .
ـ دډير وامساء ديوګيډی .
ـ دداپورې يې پريږده.
ـ دډير وخويندووروردی په دنګه ولوېږ کونه وشليده .
ـ دځوانۍ يوه نيشه وي هسې نه چې هميشه وي .
ـ دځنګل اوردی زياتيږي اوکميږي نه .
ـ داخوله که زماوای مابه پرې ?. خواړه .
ـ ددوه پښوسړيدی.
ـ ددښمن په خوږومه تير وځه.
ـ دزاخيلوسپيتري جوړه شوه .
ـ دزمري زړه لري .
ـ دړندوپه بازارکه راغلې په يوه سترګه ته هم لاس کيږده.
ـ دشولوځری دی.
ـ دړندودلاس امسأده .
ـ دړندوسترګواوښکه ده.
ـ دزمري وروردی .

ـ دزمري په خوله کې هم خیر غواړه .
ـ دزورورمخي ته مه ځه او دآس شاته مه ځه
ـ دزوم ختِه دخسردکاله وي .
ـ دزورآوراوبه په پیچومي خیږ ي .
ـ ددرواغوګوډی دی.
ـ دسپي دغپ پسې مه ځه.
ـ دیوسړي مارپه ګیډه تیرشوخفه واوویل یې چې دایې لارشوه.
دسترګواغزی دی .ـ
ـ ددوبي کورداخترپه ورځ معلومیږي .
ـ دزروقدرپه زرګروي .
ـ دسروپیزوانه ګرنګوزوړکړې .
ـ دسلوغویانوخاوندیولنډي ته ودریږي .
ـ دښمني دسرې اوردی نه مړکیږي .
ـ دشرم تیزدکونې په سروي.
ـ دشګونه پړي نه غښتل کیږي .
ـ دسپې مرګ په ګیدړاختردی.
ـ دسلوکالوموړپه سلوکالوکې نه خواریږي .
ـ درستم نوم درستم نه ښه دی .
ـ دښارنه زه راغلم دنرخ خبرې ته کوې .
ـ دسلوکالووږي په سلوکالوکې هم نه مړیږي .
ـ دسوال دژوندنه مرګ ښه دی .
ـ دسیندنه مړي چاکټلي.
ـ دسلوقصابانوونډۍ ده..
ـ دسلوبللوځای کیږي خودیونابللي نه . .
ـ دسیوري ونه خورمانه نیسي .
ـ دسختۍ نه ځوك نه مري .
ـ دسروګلوبدمه وایه .
ـ دسوال په اوبوژرنده نه ګرځي .
ـ دسورنا چي یوپف دی.
ـ دسپي سترګې یې دي .
ـ دشکاڼه غل دي نه خس دي نه سره .

ـ دشعرمعني دشاعرپه خيټه کې ده .
ـ دشړۍ لنګ يې و هلی دی . .
ـ دسپيورمه نه وي .
ـ دسره غمي په شان دی.
ـ دشنه آسمان ږلۍ ده .
ـ دسرويښتان يې په کې سپين شول.
ـ دنغري په غاړه جنت غواړي .
ـ دللون کونه حساب نه ده .
ـ دشولويې پريښودل او دپروړويې راونيول .
ـ دسترخوان ته يې مه ګوره اوچولې ته يې ګوره .
ـ دشادکټلوپه ځاي مخکې ګوره .
ـ دشپې هرسړۍ ډاريږي څوك حال وايي اوڅوك يې نه وايي.
ـ درنګ ته مالګه مه وړه .
ـ دپسرلي باران دی .
ـ دقارون دنياده .
ـ دادپټي سردی پټی وروسته سورودی.
ـ دشيطان په خره سوردی .
ـ دسپي مرګ تري ښه دی .
ـ دچاغران دچابګيل مږزشو.
ـ دپيښې نه تيښته نشته.
ـ دپنځه جريبه ځمکې نه يو مريد ښه دی . .
ـ درنګريزخم دی.
ـ درب سر وهي عرب يې په سروهي.
ـ دحريص کاسه چپه وي خوله ئي سپيره وي.
ـ دتيکۍ سرشو.
ـ دژبې پر هرنه جوړيږي.
ـ دغوادپښو وتی دی.
ـ دغوړيو زور دقرتو نه او باسي.
ـ دغوړلستونې ياردی.
ـ د ښونه ښه پيداکيږي دبدونه بد.
ـ دتنګې بيزو نه وه دروپۍ ځنځير يې وتښتاوه.

ـ دبدونه هم لرې هم غلی.
ـ دسپي خوی يې دی.
ـ دسپي سريې ترې جوړکړ.
ـ دسلوشاباسونه يوه روپۍ ښه ده.
ـ دغلې بلانه ويره په کارده
ـ دسپي په کودي کې يې ورکړه
ـ دډبګرۍ اجړادی .
ـ دغم ټغريې غوړولې دی
ـ دبې اتفاقه خلکوجمع کول دچنډخانوتول دی
ـ دخپل خره تيزپيژنم
ـ دغره هوسۍ دغره تازيان نيسي.
ـ دغله لاس چې کورکې ولګيدبرکت يې والوت ،
ـ دشيعه په ليمځي چې کښيناستې وړۍ ترې باسه.
ـ دغله په ږيره خس وي
ـ دغله مورپه غلاژاړي
ـ دغريب سړي دخيرات په ورځ غواورکه وي
ـ دشملې ګل دی
ـ دڅاڅکونه سيلاب جوړيږي
ـ دغنموله رويه ځوز هم اوبه کيږي
ـ دچړمړی دی
ـ دټانټوکټ دی
ـ دفيل غوږ کې ويده دي
ـ دقربانۍ ګډوری دی .
ـ دخوړهره تيږه من نده.
ـ دصبر ميوه خوږه ده.
ـ زغم ښه شی دی خدای(ج) پرې انسان ته اجر ورکوي.
ـ دطالبانو غويشو.
ـ دکانګړې په ټس کې لاړې بټګرامه.
ـ دقربان نه دې معلوميږي چې چرسي يې.
ـ دکوربه په پسه زړه کيده دميلمه په هډوکي نه کيده.
ـ دکبر کاسه نسکوره ده..

ـ دکور ګټه دډهلي ګټه ده.
ـ دکور په کار دکور میرمن ښه پوهیږي..
ـ دکر واړې چچ دی اواز یې شته دانې یې نشته

ـ دتورې پرهار به جوړ شي د ژبې پرهار نه جوړیږي .
ـ دوست به دې وژړوي دښمن به دې وخندوي
ـ د سوال پهٔ اوبو ژرنده نه چلیږي .
ـ د هرې ونې مه خوره د یوې به دې ګنډېر شي .
ـ د کبر کاسه نسکوره ده.
ـ د خوار به پهٔ حلوا کې غاښ وتلی وي .
ـ د لندو ختو لړې اوبهٔ دارو وي .
ـ د کور کلي سپی ، د بهر سړی.
ـ د پردي کلي ناوې ښایسته وي .
ـ د خرهٔ لغته ،ملنډه وي .
ـ دروغ د ایمان زیان دي .
ـ د زمري غار بې هډوکو نهٔ وي .
ـ د عقل وړی نسته د دنیا موړ .
ـ د نوي منګي اوبهٔ خوږې وي.
ـ دوه غوایي چې ښکر پهٔ ښکر شي زیان یې د بوټو کانو وي .
ـ دوه غوایي چې ښکر پهٔ ښکر شي ،زور یې د وښو پرخوا وي.
ـ دریاب پهٔلوټه نه خړیږي .
ـ دښمن هغه دی چې اول یې (هو!) او بیا یي (یه) وي .
ـ د درواغو مزل لنډ وي.
ـ د غنمو لپاره پهٔ زوزو هم اوبهٔ لګیږي .
ـ د صبر مېوه خوږه وي .
ـ د ډوډی پر قدر وږي پوهیږي .
ـ دوست هغه دی چې پهٔ سخته کې دې پهٔ ښه راشي .
ـ د لاس ګوتې پهٔ یوه اندازه نهٔ دي .
ـ د شپې پای سپېدې راختل دي.
ـ د کور جارو ، دبل دارو .
ـ د خرهٔ مړینه د سپي اختر وي .

ـ دوستي په لیرې والي کې ښه وي.
ـ دګور شپه په کور نه کېږي .
ـ د نالیده چې لور وشوه په ښکلولو یې مړه کړه
ـ د نر زوی ژړا په ځانګو کې مالومه وي .
ـ د اوښانو خاوندان دروازې لوړې ساتي .
ـ د زړه زړه ته لار وي.
ـ د ډاله ړغ لیرې ښه ځي .
ـ د غله په غره کې هم ځای نه وي .
ـ د مور په نس کې چا نه دي زده کړي.
ـ د بل پر ایمان سړی جنت ته نه ځي .
ـ دنیا په امېد خوړه کېږي .
ـ د بې عقله علاج نسته
ـ د پلالې اور تر درمنده ځي
ـ د سیال خواړه پور دي یا پېغور .
ـ د بې غیرته به دکور مېلمه واکمن وي.
ـ د ښځې سل کمځی دي ، سل سره بدئ دي .
ـ د سپو کور پر کور بدي وي خوار غریب ته یو وي.
ـ دنن کار سبا ته مه پرېږده .
ـ د بل په لاس مار هم مه وژنه .
ـ د آرمان واته د آسمان خاته دي
ـ دزورور اوبه پر پېچومي خېژي .
ـ د زورور مې ختې هم خوښ دی ، د کمزوري مخ هم نه!
ـ د لاس تناکې مرغلرې دي .
ـ د غزني زیارتونه تر خپلو پردو ته ښه رسېږي.

ډ:
ـ ډېره تسي ځای ته ښه ځي
. ـ ډېره چې چېرې پرته وي هورې درنه وي
. ډېر سفر وکړه چې خاموالی دې پوخ شي ـ
: ړ
! سترګې ـ ړوند له خدایه څه غواړي ، دوه

ـ ړنده سترګه څۀ وينه څۀ ويده !؟
:ر
. ملاست اوسه ـ راست اوسه پۀ لويه لار کې
! ـ رڼا سترګې پټوي
:ز
پېزوان غواړې !؟ ـ زۀ درنه پزه پرې کوم ، تۀ رانه
. ـ زۀ دې کښت نه کړم تۀ پټي راګنې
. تۀ راته مريدان نيسې ـ زۀ دې پيرۍ نه منم ،
ـ زړه ښځه پۀ تګ مالومه وي
:س
. وي ـ سپين ويل ترخۀ
. ـ سور سپی هم د لېوۀ ورور دی
. ـ سړی دې سړي تالی ته نه تندي ته ګوري
. ـ سترګې له سترګو شرمېږي
: ښ
. ـ ښځه د کور ډېوه ده
دې سلطان کړي بد خوی به دې پۀ ځان پورې حيران کړي ـ ښۀ خوی به
. ـ ښځې چا مرکو ته نۀ دي بيولې
. ـ ښه ورځ پۀ منډه نه پۀ ټنډه ده
ـ ښځه د ځان پۀ خوښه که د جهان ؟
صحبت بې تاثيره نۀ وي ـ
: غ
. ـ غوښتل توانېدل دي
. سپېنې ـ غوا توره شيدې يي
ـ غر پر غرۀ نه ورځي انسان پر انسان ورځي
ـ . ـ غرضي پر خټه اور لګوي
. غوټه چې پۀ لاس خلاصېږي خلې ته يي څۀ حاجت دی
خله ورکړه ، نو يي ساتې له چا ؟ ـ غوښه چې دې د پيشو پۀ
. لار ښووله ـ غم به يي د بډېرې زبېر کوي چې مېلمنو ته يي
: ک
به زۀ يم ،اوکه تا ـ که تا ويل چې زۀ يم او ما ويل چې زۀ يم ، نه به تۀ يې نه

! ویل چې تهٔ یې او ما ویل چې تهٔ یې ،هم به زهٔ یم هم به تهٔ یې
. ـ که روپۍ وړه ده خو پهٔ تول پوره ده
. ښهٔ لري ـ کلی پر نامهٔ لري یو خوی تر نورور
. ـ کلی پهٔ لېوني پورې خاندي لېونی پهٔ کلي پورې
. خالي هم نه یم ـ که ولي نه یم
. ـ کله کله د سړي پهٔ بې خیرۍ کې هم خیر وي
. کدانه خو به سي ـ که برج نه سو
. ـ کوم کار چې پهٔ صلاح وي ورکه یي بلا وي
. کوترې سره او باز له بازه سره ـ کوتره له
! ـ که نن پر ما سبا پر تا
. رسوا نه شي ، له ټولنې سره همرنګه شه ـ که غواړې چې
. ـ که غل نه تښتي ، مل دې وتښتي
. که ګور ګران دی ، خو د مړي ناکام دی ـ
. ـ کارغهٔ د زرکې تګ کاوهٔ خپل یې هېر شو
. ـ کږه خلهٔ پهٔ سوک سمېږي
. ـ که غر لوړ دی پر سر لار لري
. تیارهٔ ده خو منې پهٔ شمار دي ـ که شپه
. ـ کله ،کله له ړاندهٔ هم لکړه لوېږي
. نه کوې لکۍ خو ببره نیسه ـ که جنګ
. ـ کوږ بار تر منزله نه رسېږي
! ،خپله سیاله وکړه ـ ګُلاله وکړه
: ګ
. ـ ګُل بې خاره نهٔ وي
. ـ ګیله له خپله کېږي
: ل
! ـ له غرونو لوېدلي به پورته شي ،خو له زړونو لوېدلي به پورته نهٔ شي
. ـ له کلي ووځه خو له نرخه مه وځه
. ـ له قامه سره خوره ، له قامه سره مره
. ـ لمر پهٔ دوو ګوتو نه پټېږي
سوه ـ له بارانه تښتېدم ،تر ناوې لاندې مې شپه
. ـ لوی مې کړې لویي مه راکوې

. ـ له مړو آواز نه راپورته کېږي
. پخلا شوي دښمنه ځان ساته ـ له
. ـ لال په ايرو کې نه پټېږي
. د سوال دارو مه خوره ـ له لوږې مړ شه خو
! ـ له آزاره چا بازار نه دی موندلی
. ټک نه خېژي ـ له يوهٔ لاسه
. ـ له وچو سره لاندهٔ هم سوځي
: م
! مېړانه يي مه وژنه ـ مېړهٔ مړ کړه ، خو
. ـ مېړونه غرونه دي ،ښځې يي اړمونه دي
. سره ګرځي چې بڼې يي سره لګېږي ـ مرغان هم هغه
. ـ مرغۍ په خپلو بڼو ښه ښکارېږي
. ړنده ده ـ مينه
. ـ مېلمه د خدای دوست وي
. معامله ګډه وډه شي ـ مړی چې خدای شرموي ، پر تخته يي
. ـ مار خوړلی له تور پړي هم وېرېږي
. کې ځای مه ورکوه ـ مار ته په لستوڼي
! ـ مه وکړې هغه منډه چې مې کونه شي بربنډه
: ن
. ناوې ته هرڅوک ببوزی وهي ـ نوې
. ـ نړۍ ليدونکي ډېر درواغ وايي
: و
. وربنداري په لېورو ساتلې وي ـ
. ـ وينه په وينه نه مينځل کېږي
. آزارېږي ، بېزارېږي نه ـ وينه
. ـ وروستۍ ورځ نامرده وي
په څهٔ ؟ ـ وړهٔ دې پهٔ وړهٔ منت دې
. ـ وزه په خپلو ښکرو نه درنېږي
خو په هډېره کې ورسره يو ځای د ـ ورور که د ورور له کوره خپه وځي ،
. پلار پر قبر شناختې دروي
: ه

. مه نیسه ـ همسایه غل
. ـ هرگرد شی غوز نۀ وي
. ـ هر کاره سړی هیڅ کاره دی
. هم نه وایي چې زما د غوړکې خوند بد دی ـ هیڅوک
.جومات لپاره ناروا دی ـ هغه څراغ چې دکور لپاره روا دی ، د
: ی
! ـ یو بام دوه هواوې
! خبرو کې ، د هرچاحق وي ـ یو پۀ خدای ، او بل پۀ